

A cipésmunkások bérmozgalma.

*

Nem jött létre a megegyezés, a harc tovább tart. — A kismesterek taktikáznak és álhirekkel akarják félrevezetni a közvéleményt.

A *Népszava* szerdai számában jeleztük, hogy a budapesti cipézipari munkáltatók megbízottai és a munkások szakszervezetének megbízottai szerdán délelőtt Andréka Károly rendőrfőtanácsos előtt létrejött megállapodás alapján szerdán este újból közös tárgyalásra ültek össze. A szerda esti tárgyalásról és a bérmozgalom állásáról a következőket közlik velünk:

A délelőtti megállapodás szerint az esti tárgyaláson legelsősorban a *kézi tömegtermelő munkások bértételeit* kellett volna letárgyalni. Az esti tanácskozáson, amely a rendőrfőtanácsos elnöklete alatt folyt le, azonban nem ez történt. A munkások bizottsága, mindjárt a tárgyalás kezdetén kívánta, a délelőtti megállapodáshoz hiven, a kézi tömegtermelő munkások béreinek letárgyalását, de a kismesterek ezt különféle taktikázással lehetetlenné tették.

A munkáltatók előbb azt kérték, hogy adjon a munkások bizottsága *néhány napi haladékot*, hogy a benyújtott követelésekre ellenjavaslatot dolgozhassanak ki. A munkások bizottsága ezzel szemben hivatkozott arra, hogy a javaslatok már két hét óta a munkáltatók előtt fekszenek és a szeptember 11-én tartott tárgyaláson a munkáltatók már egyszer ezen a címen haladékot kértek, igérvén, hogy a 14-iki tárgyalásra elhozzák ellenjavaslatukat. A munkáltatók ennek az ígéretnek akkor nem feleltek meg és ez a taktikázásuk a tulajdonképeni oka a mostani harcnak. Érdekes jelenet volt, az, amikor az elnöklő rendőrfőtanácsos figyelmeztette a munkáltatókat, hogy mi volt a délelőtti megállapodás.

Amikor a munkáltatók látták, hogy ez a trükk nem sikerült és már-már úgy látszott, hogy bele kell menniök a tömegtermelők bértételeinek letárgyalásába, ismét más taktikához fordultak. Hogy azt a látszatot keltsék, mintha komolyan akarnának tárgyalni, 10% bérijavítást ajánlottak föl minden kategóriára, még a mechanikai cipőgyárakban dolgozó munkásokra nézve is. Mindenképen arra törekedtek, azon mesterkedtek, hogy a tömegtermelő munkások ügye ne kerüljön elintézésre.

A munkások bizottsága, hogy békés szándékát megmutassa, belement abba is, hogy az ügy ilyen alapon tárgyalassék. A bizottság azonban nem fogadta el a följánlott 10%-ot, de a 30, 25 és 20%-os követelést 20 és 15%-ra redukálta és ennek az elfogadását kérte. Egyben bebizonyította a munkások bizottsága, hogy a *tex* cipésmunkások ügye nem intézhető el százalékos rendezéssel, amit az egyetlenegy jelenlevő *tex*munkáltató is elismert. Kijelentette ez a munkáltató még azt is, hogy ő egyedül nincs is abban a helyzetben, hogy valami kötelező véleményt mondjon a bérrendezés ügyé-

ben. *Ez a körülmény is fényesen igazolja azt, hogy a 10%-os ajánlat csak taktikázás volt és semmi más. A kismesterek senkit és semmit sem vettek figyelembe, mert egyetlen céljuk az volt, hogy a tömegtermelő munkások ügye továbbra is elhalasztassék.*

A mechanikai cipőgyárosok bizonyára azért csatlakoztak a 10%-os ajánlathoz, mert így egy füst alatt gyorsan és olcsón akarták szabadulni. A velük főnálló kollektív szerződés egyébként október 1-én jár le és az új szerződésre vonatkozó tervezet még nem is állott szerdán este rendelkezésre. Különbösen erről már délelőtt szó esett Andréka főtanácsosnál és a főtanácsos ur maga is megállapította, hogy ami nincs előkészítve, azt nem lehet tárgyalni.

Ez a tényállás a szerdán éjjel lefolyt tárgyalásról és egyes lapokban megjelent tudósítások, enyhén szólva, *ferditések*. Súlyt helyeztünk arra, hogy a tanácskozáson történeteket hűen regisztráljuk, mert meg vagyunk győződve, hogy az ott jelenvolt munkáltatók egy nagy része más véleményen volt, mint a taktikázó kismesterek.

A cipésmunkások nagy keresetéről

is kell egy pár szót szólani. Mint ilyenkor már szokás, egyes lapok ismét hasábos cikkeket hoznak *a munkások túlzott követeléséről és a magas, fényes keresetekről*. Így a „Magyar Hirlap” csütörtöki számában valaki azt állítja, hogy a munkások a luxuscipőkből (belvárosi rendelt cipőt készítő műhelyekben) hetenként 4–5 párt készítenek el és *„a minimális heti keresetük 2000 korona, amelyet azonban túlórázva esetleg meg is duplázhatnak”*. Brávó! Esetleg. De nem egészen biztosan. Ugy-e bár? Hogy gondolja az említett lap informátora azt a túlórázást? Talán úgy, hogy a munkásnak háromheti munkaidejéből kettőt órázásnak számít az egyik hétre. Egyébként a szerda esti tárgyaláson a tömegtermelő munkáltatók maguk ismerték el, hogy jobb-fajta *raktári cipőből* nem lehet öt párnál többet elkészíteni hetenként. Ezekért pedig a munkás *195 koronát* kap páronként és nem 500 koronát. Arról is beszélnek abban a cikkben, hogy a munkások 30–50%-os béremelést követeltek. Sőt azt is állítják, hogy a munkások *„a saját munkájukból (?) élők legfelső tízezeihez tartoznak”*. Nem is tudtuk, hogy a cipésmunkások olyan előkelőségek. Miért nem jön a cikkíró a legfelső tízezer közé. Vagy nem lehet mindenki cipésmunkás. Ez is igaz, mert ehhez a mesterséghez érteni kell és jól kell dolgozni tudni, hogy valaki a mindennapi kenyerét megkereshesse.

A „Pesti Hirlap” ugyancsak csütörtöki számában Ádám György ur, a kismesterek titkára, állít épületes valótlanosságokat. Hogy csak egyetlenegy súlyos ferditést említsünk, így például Ádám ur azt állítja, hogy a munkások a kapli fölragasztásáért 300 koronát követelnek. Tetszik tudni, mi az a kapli? Mindenki tudja, még a gyermekek is, hogy mit nevezünk a cipőn kaplinak, mert különösen gyermekeknél, akik sokat ugrálnak és rugdosnak, a kapli szakad el legelőbb a cipőn. Ha tehát, amint fentebb említettük, egy pár cipő alja elkészítéséért csak 195 koronát kap egy munkás, hogy kaphat 300 koronát egy kapli fölragasztásáért? Beszél Ádám ur még sok egyébről a „Pesti Hirlap”-ban. Mindenről beszél, csak a mesterek keresetéről hallgat. És nem szól a bőrarakról sem. Nem említi meg azt, hogy a bőrarak egyik napról a másikra kvadrátonként 50–60 koronával emelkednek és ugyanilyen mértékben emelkedik a talp ára és így ez a körülmény egy pár cipőnek az árát máról-holnapra 500–600 koronával drágítja meg. Ezeket az árakat persze a cipésmesterek is szó nélkül leszurkolják, de amikor arról van szó, hogy a munkásoknak 15–20%-os munkabéremelést adjanak, akkor összefognak s minden erejükkel szembe szállnak a pusztá megélhetésükért küzdő munkásokkal. Sokkal jobb, sokkal helyesebb és a nagyközönség szempontjából is sokkal hasznosabb volna, ha a cipésmester urak azt a nagy erőt, amit most mutatnak, a bőruzsora ellen fordítanák. Vagy talán az uzsoraprofit szent és sérthetetlen, ez ellen nem szabad semmit tenni?

A „kizárás” körül egyébként a csütörtöki napon annyi történt, hogy újabb *négy mechanikai cipőgyár zárt ki számszerint 162 munkást*. Ezzel szemben a szerdai napon kizárt egy mechanikai üzemben a munkát csütörtökön újból megkezdték. A kézműipari üzemek közül a csütörtöki nap folyamán egy üzemből 28 munkást zártak ki. Egyébként a kézműipari munkáltatók, akik munkásaikat ugyan kizárták, házon kívül adnak nekik munkát. Ezt bizonyára azért teszik, mert félnek a haragos kismesterektől. A rendelésre dolgozó cipésműhelyekben mindenütt folyik a munka. A kizárás tehát a második napon még kevésbé sikerült, mint az elsőn, noha a kisiparosok még külön rőpiratot is adtak ki, amelyben az összes cipésziparosokat a kizárás végrehajtására hívták föl.

★

A budapesti cipésmunkások bizalmi testülete e hó 23-án, pénteken este 6 órakor ülést tart. — Az összes munkások, tehát a kézműipari, mechanikai cipőgyári, textilmunkások és felsőrész készítőik e hó 24-én, Szombaton délután 3 órakor a vasmunkások Otthonában (Thököly-ut 56) nyilvános szakszűlést tartanak.